

Aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw C. van Nieuwenhuizen-Wijbenga

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Contactpersoon

W. Visch
secretaris

M +31(0)6-11763516

mieke.visch@overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Kenmerk

IENW/BSK-2020200325

Datum 14 oktober 2020
Betreft Nationaal Water Programma 2022-2027

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen-Wijbenga,

Op 22 september 2020 heeft een OFL-overleg plaatsgevonden over het Nationaal Water Programma (NWP). In dit overleg is gesproken over het concept NWP 2022-2027 (90% versie) met twee van de drie bijlagen, namelijk Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP) en Overstromingsrisicobeheerplannen (ORBP). De derde bijlage Programma Noordzee zal separaat worden behandeld in het Noordzee Overleg.

Het NWP bevat vanzelfsprekend een groot aantal onderwerpen, waarbij de deelnemers in het overleg zich positief toonden over de volledigheid; alle onderwerpen komen aan bod, zij het vooral nog in beschrijvende zin. Beleidsambities, acties en handvatten worden gemist. Over de samenhang tussen die onderwerpen werden vragen gesteld. Daar gaat dit advies eerst op in, om daarna die verschillende onderwerpen langs te lopen. Het advies sluit af met een oproep tot verdere samenwerking.

Samenhang en integraliteit

Nederland is een waterland; water is overal. Dit vraagt om een integrale benadering, waarin beleid, uitvoering, handhaving en monitoring een plaats krijgen, hoe lastig ook. Die benadering vraagt ook om aandacht voor de verhouding tussen alle verschillende belangen rond water, natuur, (water)recreatie, economie en veiligheid. Hoe hangen die met elkaar samen? Wat zijn hier de prioriteiten? Wat gaat, wanneer voor?

In het NWP mag duidelijker worden omschreven hoe het NWP zich verhoudt tot andere processen zoals de NOVI; hoe werkt de omgevingswet door in het NWP? Hoe in leefbaar landschap?

De MIRT-systematiek is hierbij knellend. De gebruikte lineaire systematiek past slecht bij het integrale karakter van dit programma en de samenwerking die hiervoor nodig is. Ook de samenhang nationaal-regionaal kwam ter sprake; in die relatie worden nog aangrijpingspunten gemist hoe dit goed te organiseren. Hoe zorg je voor landelijke regie en maatwerk voor de regio? Hoe kan een daadkrachtige nationale regie vorm krijgen met tegelijkertijd maatwerk voor de regio?

Datum

14 oktober 2020

Daarnaast is er de internationale context; sommige onderwerpen zullen in een internationale/Europese context moeten worden aangepakt, zoals stoffenbeleid, energietransitie en duurzame economische groei. In het NWP zou dit meer uitgewerkt kunnen worden.

Qua beheer wordt een sterkere regierol van de rijksoverheid verwacht. Een goed voorbeeld hoe dit kan is WaalSamen, een samenwerkingsverband waar RWS met partijen werkt aan de effecten van langsdammen. Draagvlak ontstaat door samen onderzoek te doen en samen na te denken over goed beheer.

Natuur

De vraag is hoe het NWP bijdraagt aan de realisatie van de natuur- en milieudoelen die voor 2050 zijn gesteld. Op het vlak van natuur is nog veel 'PM'. Wat is hier de ambitie? Met verwijzing naar de omgevingswet en de NOVI zou volgens een aantal aanwezigen de natuur de onderlegger van het NWP moeten zijn. Alle watersystemen in Nederland zijn natuur: van veen en bovenlopen van beken tot en met de Noordzee. Ze zijn bron van leven, kennen ecosystemen waar Nederland als delta ook in internationaal verband grote verantwoordelijkheid voor draagt en vormen natuurlijke (klimaat)buffers voor de menselijke noden. In dat verband is ook de grondwaterproblematiek van belang; het is goed dat dat in het NWP genoemd wordt, zij het nog wel erg abstract.

Natuur kan een grote rol spelen in de transities die nu plaatsvinden zoals in de landbouw en bij voedsel. Het NWP kan bij deze transities een aanjaag- en agenderende functie vervullen. Op het gebied van natuur komen ook vragen op over de verhouding tussen natuur en waterveiligheid en tussen grondwater en bodem.

Klimaatadaptatie

De aanwezigen roepen op breder en verder te kijken dan de huidige klimaatscenario's, zelfs verder dan 2050. Tijdens de looptijd van het NWP moet ingespeeld worden op veranderingen in het klimaat die met nieuwe klimaatscenario's duidelijk worden. Die blik naar de toekomst zou ook een perspectief vanuit kansen moeten zijn. Waar klimaatadaptatie raakt aan alle sectoren, betekent dat verbinding en samenwerking met alle betrokken partijen. De aanwezigen roepen niet alleen daartoe op, maar ook tot het combineren van functies: water, natuur en ruimtegebruik moeten in hun onderlinge samenhang gezien worden. Een aantal deelnemers vroeg om voldoende oog te houden voor de waarde van natuur bij klimaatadaptatie bij de verdeling van ruimtegebruik.

Waterveiligheid

Het onderwerp meerlaagse waterveiligheid vraagt om een concretere benadering en om duidelijkheid over de governance. Het is niet alleen een watervraagstuk, maar vraagt ook om samenwerking over sectoren heen. Het advies en de analyse van de Werkgroep Gevolgbeperking onder het Deltaprogramma (2018) bevat hiervoor waardevolle aanknopingspunten.

Datum

14 oktober 2020

De onderwerpen buitendijks en vitaal en kwetsbaar vragen eveneens om meer duidelijkheid. Overigens is de trits vasthouden-bergen-afvoeren niet van belang bij overstromingen, maar wel voor de verhouding tussen het nationale en het regionale niveau.

Gebiedsgericht werken

De NWP-gebieden zijn niet lands dekkend; de deelnemers menen dat dat wel het geval zou moeten zijn. Want welke gevolgen zou dit bijv. voor gebieden zoals Amsterdam hebben, wanneer die niet in een NWP-gebied liggen? Een lands dekkende aanpak biedt bovendien aan de huidige transitie-opgaven de randvoorwaarden vanuit waterbelang en klimaatbestendigheid.

Voor grote wateren zoals de Waddenzee en de Noordzee vragen de deelnemers aandacht voor de voedseltransitie en de verschillende spelers daarbinnen, van visserij tot zeewierboerderij. Er is voor deze aspecten in het NWP weinig aandacht, terwijl dat voor de betrokken partijen zeker van belang is.

Economische invalshoek

De economische invalshoek vraagt volgens de deelnemers om aparte aandacht: hoe kan het NWP bijdragen aan de concurrentiekracht van onze delta? Water is immers van groot belang voor onze economie. Hoe gaat het met ontwikkeling van de scheepvaart en de komst van autonoom varen? Hoe wordt de internationale context meegenomen? Specifiek wordt aandacht gevraagd voor de basisvaardiepte en waterplanten, ook buiten de vaargeul voor de recreatie. De industrie vraagt daarnaast om perspectief bij temperatuurverhoging en verzilting voor de kwantiteit en kwaliteit van het water dat nodig is voor productieprocessen.

Samenwerking

Ook in dit overleg is, zoals al opgemerkt, de noodzaak van meer continue samenwerking op nationaal en regionaal niveau nadrukkelijk aan de orde geweest. Graag onderzoekt het OFL samen met u en de Deltacommissaris hoe het OFL meer kan bijdragen aan de dialoog en de samenwerking rondom de water opgaven in Nederland. Daarnaast blijft de oproep om zoveel mogelijk samen te werken in de regio's.

Tenslotte

Ik realiseer mij dat in dit verslag van het gevoerde overleg gedetailleerde vragen worden gesteld over een stuk dat zich nog op de hoofdlijnen concentreert. Het laat zien hoe belangrijk de verdere uitwerking van het NWP is en welke lastige vragen daarin beantwoord moeten worden.

Datum

14 oktober 2020

Kortom, er moeten, als gezegd, in het Nationaal Water Programma nog de nodige keuzes gemaakt, prioriteiten gesteld en handvatten gegeven worden - in samenwerking met betrokken partijen.

Ik zie graag uw reactie tegemoet.

Met hartelijke groet,

Job Cohen
Voorzitter OFL

